

Emergens

[Emergente egenskaper](#) eller fenomener er et av trekkene ved komplekse systemer, og finnes således overalt; i kroppen, i naturen, i samfunn og organisasjoner. Noen ønsker vi oss, mens andre vil noen av oss helst ikke ha.

Emergens kan ikke frambringes direkte, men oppstår uvilkårlig når de underliggende forhold og betingelser er til stede. Komplekse systemer har alltid mange underliggende faktorer, og man kan være tilbøyelig å mistolke en av disse til å være årsak slik at man tror at emergens er en kausalitet.

[Emergence – How Stupid Things Become Smart Together](#), YouTube - Kurzgesagt, 2017-11-16

Noen eksempler:

Bevissthet, kreativitet, intelligens og viljestyrke; dette er emergenser av nevronenes lystige dans i synapsenes intrikate nett...

Helse; er en emergens av kosthold, mosjon, søvn, natur, mm.

Kvalitet; er en emergens av holdninger, ferdigheter og kunnskap hos den som utfører arbeidet

Verdi; verdi (og pris) er emergente egenskaper som dannes i fungerende markeder

Prestasjon; personer, grupper og organisasjoner som presterer fremragende, oppnår prestasjonen som emergens av mange underliggende elementer som individuelle og relasjonelle ferdigheter. Dyktige ledere/trenere, o.l. forstår(?) hva som skaper emergens, og hvordan disse faktorene kan bringes på plass...(ingen fotball-lag har hittil blitt fremragende av å trene på å spille fotball)

Prestasjoner blir ofte belønnet med penger. Dermed er det nærliggende å mistolke inn en kausalitet om at penger medfører prestasjon, følgelig: hvis vi får mer penger, kan vi bli kjempegode...

(slik ble det i SINTEF da kremmeren Thor Olsen ble direktør på 1980-tallet: "hvis vi tjener penger, blir vi gode!" Personalsjef Rolf Hjulstad under direktør Johannes Moe hadde et emergent syn:"hvis vi er i faglig front sammen med NTH, og gjennomfører prosjektene våre godt vil vi lykkes, og da vil vi tjene penger som vi kan bruke til å bli enda bedre sammen med NTH"; Jeg orket ikke timelister og pengemas, så jeg sluttet i SINTEF i 1987)

Demokrati er ingen emergens, det er et byråkratisk regelstyre ved "valg".

Jeg tror at **fascisme** er en regelmessig emergens under kapitalismens "demokrati": dype kriser åpner for "sterke menn", en "uforklarlig" katastrofe krever syndebukker og fiender, media fungerer som proagandakanaler, og vettskremte folk blir til hylende horder,...

Dualistisk emergens

Emergente fenomener forekommer noen ganger dualistisk:

[Yin-Yang](#); konkurrerende og komplementære krefter...

Mål og middel; middel på et nivå blir ofte et mål på neste nivå..., jfr. [Mål og mening](#)

Form og funksjon(?); funksjonen er en emergens av form (i abstrakt forstand)